

סוף זמן קר"ש

עש"ק וישב

8:43

עש"ק מקץ 8:48

מאן דלא קרי קר"ש בעונתיה
בנדיי הוא כל ההוא יומא
(וזה"ק בלק פס"ו)

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרישת וישב

מס' סוטה מז: עד סוף מס'

פרישת וישב

מס' פסחים ב. עד ג.

בלמוד מס' סוטה רואים כי היצר
לחיות לבד עבירה, ובדרך הטבע או
אשר לחשוב, ואך ורק כח קדושת
למוד התורה אפשר לנצח סינונות
הקשים, ואז יש תקוה לחשאר יחודי כשר.
דברי רבי שלמה בחזקת מס' סוטה

ממעיינות התאחדותנו

י"ל ע"י: התאחדות אברכים דקהל יטב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

וישב

שנה י"ג גליון י' (תקל"ב)

שבת קודש

ויתנכלו אותו להמיתו וכו'. יש לפרש דהנה בפרשת בראשית כתיב (בראשית ב ג) ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר עשה. והכוונה בזה יש לומר, דהנה השבת ימי המעשה הם כנגד ו' ספירות, ושבת קודש הוא מלכות, על כן ברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו דייקא, שהוא כולל כל הששת ימים כמו מלכות שכולל כולם, על כן ברך אותו, וזה שאמר כי בו שבת מכל מלאכתו, היינו שבו נכלל כל הששה ימים.

והנה יוסף היה מדת יסוד, ויהודה מדת מלכות, והיה צריך יוסף להשתעבד מקמי יהודה, והוא היה רוצה להיות מלך, אם כן היה מורד במלכות, על כן היו רוצים להורגו. וזה שאמר ויתנכלו אותו, היינו שראו דכתיב ויקדש אותו, היינו היום השבת, ולמה הואיל והיא הכולל כל הששה ימים והיא העיקר, אם כן הכא נמי כאן יהודה היא העיקר, דהוא מדת מלכות, ויוסף רצה למלוך, על כן רצו להרגו כדון מורד במלכות, ודו"ק.

תולדות ישראל

זכות זה

איתא במדרש ואביו עשה לו כתונת פסים, פסים פס ים, למה וישנאו אותו כדי שיקרעוהו לפרצות צ"ב. אפ"ל בביאור המדרש עפ"י ש"ב עה"ת וינס החצוצה, אמר לו הקב"ה זכות וינס, חי"ך שהוא ינס מפני ארון שלך. וזהו"ל הים ראה וינס מה ראה ארוננו של יוסף עכ"ל, וזה פ"ה המדרש, למה וישנאו אותו שנסתבב סיבה זו לשבטים הק' וע"ז תירצו כדי שיקרעו הים לפניהם, דע"י שנאתם נסתבב ובא לידי נסיון וע"ז זכו ישראל לקריעת י"ס.

דברי יואל

בתר גדולת החכמה

וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי

בן זקונים הוא לו ועשה לו כתונת פסים, ולכאורה יש להבין מדוע באמת הגדיל יעקב אבינו את יוסף ולא חשש שעל ידי זה התרבה עליו השנאה מאחיו הגדולים ממנו.

וי"ל דהנה מצוי בדברי חז"ל כי יש שהגדול בשנים הוא החשוב והנכבד, ויש שהגדול בחכמה הוא החשוב והנכבד, ויש שהגדול בחכמה הוא החשוב והנכבד, עיי"ש. והנה אי אזלין בתר גדולת השנים, היה צריך יוסף להכנע תחת אחיו הגדולים ממנו, אבל אי אזלין בתר גדולת החכמה, היו צריכים השבטים להכנע לפני יוסף החכם מכולם, ככתוב כי בן זקונים הוא לו, וביאר בתרגום אונקלוס 'ארי בר חכים הוא ליה'. ומעתה יש לומר שיעקב אבינו היה סבירא ליה דאזלין בתר גדולת החכמה, ולכן בדין הגדיל את יוסף מכל אחיו, כי כולם צריכים להכנע לפניו שהרי הוא החכם מכולם, אבל השבטים טענו דאזלין בתר גדולת השנים, ואם כן יש לו ליוסף להכנע לפניהם.

ברך משה

מותר לספר

והוא נער את בני בלהה וגו' ויבא יוסף את דבתם וגו' ויובן עפ"י דאיתא במסכת יומא, מותר לומר לשה"ר על בעל מחלוקת שנאמר ואני אבא אחריו ומלאיתי את בדריך, ועפ"ז מובאר התכת הפסוק והוא נער וגו' והוא דייקא, והיו הדיוק אבל אחיו היו מריבין עמהם והיו קורין אותם בני השפחות לכך ויבא יוסף את דבתם וגו' דמותר לומר לשה"ר על בעלי מחלוקת כנ"ל.

ישמח משה

בלי כסף

ויהי ה' את יוסף וגו' ואת כל אשר עושים שם הוא היה עושה וגו', יתבאר בדריך צחות עפ"ימש"כ לעיל בפרשת וישלח כי מה שביקש יעקב את עשו לקחת המנחה, למען היות פועל דמיוני על העתיד עת ממשלתו, להורות מותרם ברצי כסף, וזה אומרו ולקחת

מנחתו מיד, למען ותרצני לעתיד.

אמנם יוסף עשה חדשות לפועל ישועות בקרב הארץ ע"י נשיאותו חן וחסד, לא בכסף. וזהו שאמר הכתוב ויהי ה' את יוסף ויט אלו חסד ויתן חנו וגו' ויתן שר בית הסהר וגו', ואת כל אשר עושים שם כלומר להוציא אסורים לחפשי הוא היה עושה. ושמואל תאמר ע"י שוחד ומתן דמים שבידו, לזה גמר אומר אין שר בית הסהר רואה את כל מאומה בידו שלא ראה בידו מתן דמים באשר ה' אתו, ואשר הוא עושה ה' מצליח, מבלעדי כסף.

י"ט לב

רצון טוב

וישמע ראובן וגו' ויארם לא נכנו נפש. ריצה עפ"י דברי רש"י ז"ל נפש לרבות השותה, דנפש הוא לשון קורת רוח שהנפש נהנה ממנו, זה נקרא הרצון של אדם. והנה ידוע דיוסף הצדיק לא חטא רק במעשה ולא במחשבה וכתיב ויבא יוסף את

דיבתם רעה, ר"ל שלא הי' רעה רק הדיבה והמעשה ולא המחשבה כי מחשבתו ורצונו הי' אפס לטוב, כאשר רבו הפירושים ע"ז האין הי' הכוונה והרצון של יוסף עם אחיו בדבריו אז נ"ל לטובה. וז"ש לא נכנו נפש היינו עבור הרצון שהוא טוב והבן.

ברית הלשון וברית המעור

ותתפשוהו בבגדו לאמר וגו', וי"ל דהנה ידוע מספ"ק (ספר יצירה פ"א מ"ג) דמי שפוגם לשונו סופו שיפגום בברית קדשו, כי ברית המעור מכון נגד ברית הלשון. ומעתה זה שאמר הקרא ותתפשוהו בבגדו, דהיינו בעביירה שלו שכבר עבר בה, והוא לשון הרע שדיבר על אחיו ובגד בהם, ובגד מלשון בבגדו בה, וכיון שפגם בברית לשונו שוב נקל לו להכשל ג"כ בברית המעור, הוא חטא אשת איש. אמנם הוא השיב לה ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת להכשל באיסור אשת איש במיד, וחטאתי לאלהים אף שדברתי לשה"ר ופגמתי בלשוני, לא היה כי אם בבחינת חטא שהוא שוגג.

בבית פינחס

נתגבד לע"נ הב' וואל ע"ה ב"ר שאול נ"י נפטר י"ח כסלו - היות שלא הניח וז"ק נא ללמוד משניות לע"נ

הבעל שם טוב הקדוש החיה אותו

הילולא דצדיקא

הרה"ק בעל באר מים חיים זצ"ל
כ"ז כסלו

כרחם אב על בנים

להרה"ק ר' חיים משערנאוויץ ז"ל היה בן גרוע מאוד, וסברו החסידים שהרב אינו יודע כלום התנהגותו, הלכו לדבר אתו מעין הזה כדי לחשוב איזה עצה. כאשר עמדו אחורי הפתח קודם שנכנסו לפניו, שמעו שאומר הרב: "רבש"ע, אין צדיקים עוד לבן גרוע כמו בני, ועכ"ז כיון שאני אביו אני נותן לו הכל, מכל שכן בניך ישראל שאינם חלילה במדרגה כזה, בודאי שאתה צריך ליתן להם כל סיפוקם". ראו שידוע היטב כל הענין, ולא נכנסו לדבר אתו. (חמדה גנוזה).

בענין זה יש לציין עובדא בדומה לה: הרה"ק ר' ברוך אשר מטשערנאביל זצוק"ל לא התקיימו לו בניו רח"ל. וכשנולד אצלו בנו הרה"ק ר' שלמה שמואל זצוק"ל, הכניסו את הילד עם עריסתו בחדר זקינו הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זצוק"ל. פעם אחת באמצע התפלה התחיל הילד לבכות, והרה"ק ר' אהרן היה מנענע העריסה כדי להשתתקו. וראה זאת המשרת שהיה איש פשוט, ואמר: רבי,

מ'וועט האבן צו טון מיט איך, על שהוא מנענע באמצע התפלה. אמר לו הרה"ק ר' אהרן: "ברוטאל", דו לערנסט מיר וואס צו טאן? מ'דארף ווייזן דעם רבנו של עולם אז מ'דארף רחמנות האבן אויף קינדער, אז מיר וועלן רחמנות האבן אויף אונזערע קינדער וועט ער רחמנות האבן אויף זיינע קינדער. (ילקוט מאורי אור).

עובדא בדומה לה אירע: פעם הלך הרה"ק הנ"ל לטייל עם שני נכדיו, והיה נשען עליהם בדרך חיבה יתירה. והבחיין שזהו תמיה בעין הרואים, השיב בבחינה הנ"ל שאנחנו צריכים להראות להשי"ת איך שאנו מתנהגים עם בנינו שגם הוא יתנהג כן עם בניו, ואז פ' הפסוק (ישעיה נד, יג) וכל בניך לומדי ה', שאנו מלמדים להשי"ת שיתנהג עם בניו כמו שאנחנו מתנהגים בחיבה עם בנינו.

הלימוד בספר"ק באר מים חיים

מצינו אצל גדולי רבותינו שצינו ובקשו מהתלמידים ללמוד בספר הקדוש והנחמד הזה, לעורר לבביהם לאהבה וליראה את ד'.
הרה"ק רבי יעקב צבי מפאריסוב זצ"ל נכד

היהודי הקדוש, היה מדרוך את בני הנעורים שיגמרו בכל שבוע הלימוד בספר "באר מים חיים" השייך לפרשת השבוע. (שיח שרפי קודש).

וכן אמר הרה"ק ר' יהושע מאוסטרובא בעל מתבר ספר תולדות אדם, בן הרה"ק מלענטשא זצ"ל, שספר באר מים חיים שייך לכל יהודי באשר הוא, ואמר שלשון הספר באר מים חיים מפתה לכל יהודי ויהודי לעבודת הש"ת, גם הרה"ק ר' שלמה מראדאמסק זצ"ל בקש מהבחורים שיקבעו שעור ברבים בספר הקדוש באר מים חיים. (תולדות אדמורי ראדאמסק).

פעם נחלה מאד הבאר מים חיים, והיה שוכב בחליו זמן רב בלי הכרה, והרופאים כבר נתיאשו ממנו מחייו, כן שכב שלשה ימים שלמים, ממש כדומם, לא פתח עיניו ולא דבר מאומה, המקורבים רק שפכו לתוך פיו מעט מרק, וכיוצא בהן מהרפואות.

ויהי ביום השלישי, פתאום הגביה את עצמו וישב על המטה, הניח ידיו על ראשו והתחיל לצעוק בקול גדול "אוי אוי", ויתבהלו כל אנשיו סביבו על דבר פלא הלזה, עד שהרהיב עוז אחד מהם ויגש אליו וישאל לו לאמר: רבי, מה אתם צוקעים כל כך "אוי" ויענה לו הבאר מים חיים: וכי אינך רואה כי הבעל שם טוב ז"ל עומד אצלי הנה? ויפחד האיש השואל יותר ויותר, אך ראו תיכף כי הוטב להבאר מים חיים מחליו, והיה הולך ומיטב המצב, עד שהתחיל לחזור לבריאותו כבראשונה, ויהי לפלא.

אז סיפר הרה"ק ואמר: בעת ההיא כבר נחלשתי מאד עד שכמעט הלכתי נשמותי מקרבי, ולא נשאר בי כי אם קוסטא דחיותא, וראיתי, כי הנני הולך בעולמות העליונים, וגם ראיתי את רבינו הבעל שם טוב ז"ל, נגשתי אליו ואמרתי לו: רבי, עשו לי טובה שירפאני השי"ת. השיב לי הבעל שם טוב ז"ל: בני, מה אעשה לך וכבר גזרה הגזרה. אמרתי לו: הלא דרכו בקודש של מורי רבי הרה"ק רבי מיכלי מזלאטשוב ז"ל היתה, שלא ברח ברכת המזון בסעודה שלישית של שבת קודש בלי שידבר ויספר איזה ענין מכבודם, ופעם אחת נמשכה ישיבתו סעודה שלישית עד אור היום, וצוה להביא מים האחרונים, נזכרתי ואמרתי לו: רבי, לא דברתם עדיין שום ענין מהבעל שם טוב ז"ל, ויאמר לי מורי ורבי: טוב עשית כי הזכרתני, וצוה לסלק את המים האחרונים מן השולחן, וסיפר איזה ענין מכבודם, ורק אח"כ נטל ידיו וברך ברכת המזון. הנה בודאי טען הבאר מים חיים עם הבעל שם טוב ואמר - היתה לכבודם מזה נחת רוח, ואני הייתי גורם לנחת רוח הזה, על כן מחויב כבודם להשיב לי טובה.

אז השיב הבעל שם טוב הקדוש ואמר: צדקת ממני, וזאת אעשה לך, כי אברך, ובטוחני אשר ברכתי לא תשוב ריקם, וכן עשה, הניח ידיו הקדושות עלי ראשי, ובתחלה לא נפחדתי כל כך, כי כמעט לא היתה נשמותי בגופי, אך בכל רגע ורגע שלאחר כך התחילו כחותי להתחזק ולהבריא, ועכ"ז עדיין הייתי רואה את הבעל שם טוב הקדוש עומד לגנדי, וידיו הקדושים על ראשי לברכני, פחדתי מאוד והתחלתי לצעוק, עד ששבתי לאיתני ולבריאותי, עכ"ל. (קבוצת יעקב).

קומת הגוף שלו נשתנה בשבת קודש

ידוע אצל החסידים כי מדרגת הבאר מים חיים, בשבת קודש, היה משונה ממדרגתו בימות החול, ואף חבר ספר מיוחד בשם "סדורו של שבת", הרגיל על לשון צדיקים וחסידים ההוגים בתורתו הקדושה.

והא לך מה שכתב בספר קבוצת יעקב (חברו: הרה"ק ר' יעקב מרגליות ב"ר משולם נתן מרגליות אב"ד בארדטשוב, בן הרה"ק ר' שמואל מרגליות, אב"ד זלאטשוב ותלמיד הבעש"ט הק' ז"ע): בשם זקנו ר' שמואל ששאל אותו בנו, אם אמת מה שאומרים העולם שמערב שבת אחר הטבילה, עד אחר שבת היה הבאר מים חיים גבוה שני ראשים, אמר לו: בני, אתה ידעת כי אין דרכי לגום, וכי אני מדדתי קומתו? אך זאת אומר לך בעדות ברורה, ראיתי אותו בכל ערב שבת הולך למרחץ, ואחר כך ראיתי אותו בביאתו מן המרחץ, וממש לא בא זה האיש שהלך, ונדמה לאיש אחר בתוארו ובקומתו, בכל תואר גופו הקדוש היה משונה מבראשונה.

ועכ"ז איתא בספר דברי שלום (מאת האדמו"ר מקאדינוב זצ"ל, פ' בשלח): ושמענו בברור על הרה"ק מוריני חיים בעל המחבר ספר באר מים חיים וספר סדורו של שבת, שהיו רואים בחושי כי בשבת קודש הגביה קומתו גבוה בגוף ממש מקומתו שבשבת ימי המעשה, כי צדיקים מהפכין חומר לצורה, והיה ניכר אף בחומר שלו, עכ"ל.

מון הרה"ק בעל עצי חיים ז"ע אמר: שכל המוסרים המביאים ליראה ולמעשים טובים, נמצאים בספר באר מים חיים, ולכן טוב ללמוד בספר לפני הלימוד גמורא ותוספות ושולחן ערוך, ובוה מקיים הסגולה שכתבו בספרים שצריך לעיין בספר מוסר לפני הלימוד.

[יש לציין פה הסבר בענין זה: פעם הגיע אחד להרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זצוק"ל, ותינה לפניו את צערו שנכשל ונשתקע בעבירות רח"ל, ואינו יכול להפטר מהם. שאלו הרה"ק אם לומד ספרי יראה, והשיב בחיוב, שאלו שוב הרה"ק באיזה ספרים הוא לומד, והשיב שלומד בהספרים ראשית חממה חובת הלבבות, שאלו הרה"ק אם עוסק גם בספרי חסידות, והשיב בשלילה. אמר לו הרה"ק: דע לך! כי כל זמן שלא תעסוק בספרי חסידות בדרך אור שבעת הימים הבעש"ט הק', לא תמצא דרך להיפטר מן היצירה, שכן מקובלני מאבותי הקדושים כי ספרי היראה הינם קודש קדשים, אך הם נכתבו בעיקר לדורם, וספרי חסידות נכתבו לדורי דורות עד ביאת משיח צדקינו בב"א. (ילקוט מאורי אור, ערך ספרי חסידות).]

גם הרה"ק ר' בן ציון מבאבוב הי"ד זצ"ל, במכתב לאנשי שלומי מבקש שילמדו בספר הזה, וכתב בזה"ל: ... ויפה שעה אחת מבאר מים חיים ומשאר ספרי צדיקים מכל הונם ורכושם, עד כאן. וכן כתב בעל שומר אמונים זצ"ל לתלמידיו: ... ותראו ללמוד ולחזור ספר שלחן הטהור וללמוד בספר באר מים חיים וכל ספרי.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ממעייני הפשט

זכות יוסף

והנה השמש והירח וגו'. בב"ר איתא כשאמר לו יהושע לשמש שמש בגבעון דום לא רצה לעמוד עד דאמר ליה ולא כסף ובזינה דאבא את. פירוש וזי אינך עבדו של יוסף, דכתיב והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי, ויהושע מורע יוסף, דכתיב 'למטה אפרים הושע בן נון'. מיד ויעמוד השמש.

דעת זקנים

רמז הגליות

וימצאוהו איש והנה תעה בשדה. כאן רמז לו גבריאיל השלישה גליות. ת' של גלות מצרים, ע' של גלות בבל, ה' של גלות אדום, לטוף ה' אלפים יכלה במהרה בימינו.

דעת זקנים

בגמטריא

נסעו מזה. שאמרו שאינם חפצים להיות שנים עשר שבטים מכאן ואילך. 'זה' בגימטריא י"ב.

דעת זקנים

מלאך רפאל

וימצאוהו איש. פירש רש"י שהוא גבריאיל. שמעתי שהוא רפאל בגימטריא איש'.

פירוש הראש

זיכר סוד

מה פרצת עליך פרץ. במדרשו של רבי נחוניא בן הקנה זיכר סוד בשם אלה הילודים. אמרו איקרי זרח על שם החמה שהיא זורחת מיד, ופרץ על שם הלכנה הנפרצת לעתים ונבנית לעתים. והרי פרץ הוא הכבוד וחמה גדולה מן הלכנה, לא קשיא דהא כתיב ויתן יד וכתביה ואחר יצא אחיו. והנה לדעתם היה שם הלכנה לפרץ מפני מלכות בית דוד, והיו תאומים, כי הלכנה מותאמת בחמה. והנה פרץ תאום לזרח הנותן יד, והוא ככור בכח עליון, כמו שאמר אף בני ככור אתנהו. וזהו מאמרו בקידוש החדוש 'דוד מלך ישראל חי וקיים' והמשכיל יבין.

רמב"ן

אף הוא בחרם

ויבן אותו אביו. פירש רש"י יצחק היה ראונו מתירא יותר משאר אחיו, אדרבה יהודה ה' כי היה יודע שהוא חי ולא רצה לגלות ליעקב מפני כבוד השכינה. כדפירשית לעיל לענין מי שהחרים ושתפו להקב"ה עמון שלא לגלות הדבר. ומכאן יש להוכיח כי כאשר הקהל מסכימים בדבר אחד בכח חרם יוש סריב אחד מן, שאף על פי שאומר הסרוב לא אכנס עמון בחרם, שגם הוא באותו הברית בעל כרחו, שהרי יוסף לא נכנס בחרם, שאם כן לא הוי צריכין לשתף הקב"ה עמהם, כי היו עשרה בלא הקב"ה. כי לא היו חסרים רק ראובן ובנימין, ואף על פי כן לא צרר יוסף לגלות ולהודיע לאביו כי הוא חי.

דעת זקנים

מפני מה היה ירא

ואני אנה אני בא. מפני מה היה ראונו מתירא יותר משאר אחיו, אדרבה יהודה ה' לו לירא יותר משאר אחיו שהיה ממונה על אחיו עד אותו פרק. אלא יש לומר, מפני שניתנה בכורו ליוסף היה ירא שגמ' יחשדוהו אביו יותר משאר אחיו משום דסני ליה על בכורו, כדכתיב ובחלליו יצועי אביו ינתנה בכורו ליוסף.

חזקוני

דברות קודש

מכ"כ מרן אדמו"ר שליט"א

לפרשת השבוע

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי מכ"כ מרן אדמו"ר שליט"א

במדרש פליאה (הובא
בחתם סופר) הדודאים נתנו
ריח, זה ראובן שהציל את
יוסף, ועל פתחיו כל
מגדים, זה נר חנוכה שאצל
הפתח מבחוץ, וצריך
ביאור.

ונראה בהקדם קושיית
הבית יוסף (או"ח סי' עת"ר)
למה קבעו שמונת ימי
חנוכה, כיון דשמן שבפך

היה בו כדי להדליק לילה אחת, נמצא שלא נעשה הנס
אלא בשבעה לילות, וי"ל שחילקו שמן שבפך לשמונה
חלקים, ובכל לילה היו נותנים במנורה חלק אחד והיה
דולק עד הבוקר, ונמצא שבכל הלילות נעשה נס, עכ"ד.

והקשה הגאון רבי מאיר אריק ז"ל בשו"ת אמרי יוסר
(ח"ב סי' ז) הא בתוך ח' ימים היה גם כן שבט, והיאך
הדליקו בשבת, דפשיטא כשאין שיעור הצריך לשמן,
אסור להדליק בשבת, דלא ניתן לדחות רק כשעושים מצוה
ולא משום קצת מצוה דחצי שיעור. ואפשר שהדליקו על
ידי שני כהנים או זרים דכשרין להדליק, דשנים שעשוהו
פטור אבל אסור מדרבנן (שבת צב). ובמקום מצוה ובפטר
במקדש לא גזרו, עכ"ד.

אכן חקרו האחרונים בענין שנים שעשוהו, כי כתב
השואל בשו"ת שואל ומשיב (מהדו"ק ח"ב סי' ח) ובשו"ת
חסד לאברהם (או"ח סי' כ"ח) דהא דפטורין שנים
שעשוהו היינו מכרת ומלאו, דקרא בעשורת קאי על
הלאו אשר לא תיעשנה (ויקרא ד כז), ולא אימנע רק
מלאו וכתר וחטאת, אבל עשה דשבתו איכא, והם השיבו
לסתור דבריו בדאמת שנים שעשוהו פטורין מכל וכל,
והשואל הצדיק שיטתו בחיבורו שו"ת תורת חן (סי' ז)
[שנדפס בהסכמת ק"ז הדברי חיים והגאון רבי שלמה
קלווגר והגאון רבי שמעון סופר זלה"ה], עיי' בדבריו
באורכה. [וכסברתו מצוין בלחם משנה (ירש כ"א מהל'
שבת) לגבי חצי שיעור, שהתורה לא אסרה קודם בשבת
אלא המלאכות כפי השיעורים שנתבאר, אבל המלאכות
עצמן בפחות מן שיעור החיוב לא נאסר מן התורה, לכך
אמרה תורה (שמות כג יב) תשבות, עכ"ד]. ואם כן לסברתו
דשנים שעשוהו פטורין מלאו ואסורין בעשה דתשבות,
הרי אי אפשר לומר שהדליקו בשבת על ידי שנים, דהא
עדיין איכא איסור עשה דתשבות.

אמנם המהר"ם לובלין במס' שבת (דף קלב:) הוכיח
מתוך (ד"ה האי) דבשבת ליכא עשה דשבתו רק ביום
טוב, אך במקום אחר בתוס' (שבת סט. ד"ה ידיע) מבואר
דאף בשבת איכא איסור עשה. ואם כן לשיטת מהר"ם
שפיר יש לומר שהדליקו על ידי שנים, דשנים שעשוהו
למלאכה בשבת ודאי פטורין מכל וכל, כיון דקרא
דבעשורת מיעטה מאיסור לאו ואיסור עשה ליכא בשבת,
מה שאין כן לשיטת התוס' דאיכא איסור עשה בשבת, אם
כן לשיטת השואל דשנים שעשוהו פטורין מלאו ואסורין
בעשה, אי אפשר לומר שהדליקו בשבת על ידי שנים, דהא
עדיין נשאר איסור עשה, ושוב אי אפשר לומר כתיורין
הבית יוסף שחילקו שמן שבפך לשמונה חלקים דמתעורר
הקושיא היאך הדליקו בשבת, וצריך לומר דמה שהתקינו
להדליק שמונה ימים הוא מטעם אחר.

ונקדים עוד מה שכתב בפרשת דרכים (דרוש ראשון)
בענין מחלוקת יוסף הצדיק עם השבטים הקדושים,
שהשבטים סברו שיש להם דין ישראל אף לקולא, ויוסף
היה ס"ל שיש להם דין בני נח, אך איתא במדרש (ב"ר
פע"ט ס"ו) ששמר יעקב השבת קודם שניתן, וכן איתא
במדרש (ב"ר פצ"ב ס"ד) ואין הכן אלא שבת, כמא דאת
אמר (שמות טז ה) והיה ביום הששי והכינו וגו', מכאן
ששמר יוסף את השבת. וקשה דהא קי"ל (סנהדרין נח)

עכ"ם ששבת חייב
מיתה, שנאמר
(בראשית ח כב)
יום ולילה לא
ישבותו. ואם כן
איך שמרו האבות
את השבת, אלא
ודאי מזה ראייה
שיצאו מכלל בני
נח אפילו להקל,
עיי"ש.

אכן בבית האוצר (מערכת אבות אות כג) כתב שאין
ראיה מזה שהיה להם דין ישראל, דיש לומר שעשו
מלאכה בצירוף עם עוד אדם אחר, דהוי ליה שנים
שעשוהו דפטורין בישראל (שבת צג). מקרא דבעשורתה
(ויקרא ד כז), וזהו רק לגבי ישראל דאיכא גזירת הכתוב
קרא דבעשורתה לומר דבשנים שעשוהו אין המעשה
מתחייבת לכל אחד ואחד בפני עצמו, ונחשב כאילו כל
אחד עשה רק מקצת ולא מלאכה שלימה, מה שאין כן
לגבי בני נח דליכא קרא דכל התורה לישראל נאמרה ולא
לעכו"ם, המעשה מתייחסת לכל אחד בעצמו ואין כאן
שבותה, עכ"ד.

ונהנה הקשו האחרונים באמרי בינה (או"ח דיני שבת
סוס"י ל"ג) ובשו"ת באר יצחק (או"ח סי' יד ענף ה) אמאי
קרבנות דוחה שבת, וכן מילה דוחה שבת, הא אפשר
לעשות כל אלו על ידי שנים שעשוהו בשבת ולא לידחו
איסור שבת, ותירצו על פי מאי דקי"ל (רש"י ביצה כז:
ד"ה חלה) דאף מלאכה גרועה מכל מקום במקום מצוה
רחמנא אחשביה למלאכה. ואם כן גם שנים שעשוהו
במקום מצוה למלאכה יחשב, עכ"ד [ועיי' כסברא זו
בדברי יואל (פ' תשא עמוד שיח) לגבי מלאכת המשכן].
אמנם לפי זה נסתור תירוצו האמרי יוסר שהדליקו המנורה
בשבת על ידי שנים, דהא כשהדליקו המנורה לשם מצוה
שסברו שגם בחצי שיעור מקיים מצוה, הרי יש לומר
רחמנא אחשביה למלאכה גם בשנים שעשוהו ואסור
בשבת, ואם כן לא שייך לומר כתיורין הבית יוסף שחילקו
שמן שבפך לשמונה חלקים, דנתעורר הקושיא איך
הדליקו בשבת.

ובכן כדי שלא יקשה קושיית הבית יוסף למה
התקינו להדליק שמונה ימים, הא לא נעשה נס רק
בשבעה לילות, יש לנקוט כתיורין החתם סופר בדרשותיו
(דף סז.) על פי מה שפסק הרמב"ם (הל' ביאת המקדש
פ"ט ה"ז) שאם הטיב הכהן את הנרות והוציאו בחוץ,
מותר לזר להדליק. ולפי זה יש לומר כי בזמן ההוא שבאו
זרים להיכל ויחללוהו והיתה מלאה גילולים, עד שפינו את
היכל וטיהרו את מקדשך, אז הדליקו נרות בחצר
הקודש ולא בפנים ההיכל, וידוע שצריך שמן יותר במקום
שהרוח מצויה ששולט ונושב בהאש, יותר ממה שצריך
כשעומד בפנים בחדר מכוסה, ובפך לא היה אלא כשיעור
הרגיל הדלקה לליל אחת כשמדליקין בפנים, ועם כל זה
האירו הנרות כל הלילה, ולכן גם ביום הראשון היתה נס.
ומפני שהדליקו בעזרה נתפרסם הנס, דאילו היתה
המנורה בפנים לא ראו הנס רק הכהנים הניגשים לה,
ועכשיו שנדלקו בחצרות קדשיך נתפרסם הנס שכל
ישראל ראו הנרות דולקים ח' ימים רצופות, ולפיכך
התקינו שנדליק גם אם בנפתחי הבית ועל פתחי החצירות,
עכ"ד.

וזהו ביאור מאמר המדרש, הדודאים נתנו ריח זה
ראובן שהציל את יוסף, דקים ליה כשיטת יוסף שיש להם
דין בן נח לחומרא, ומכל מקום שמר את השבת על ידי
שעשה מלאכה על ידי שנים, והיינו משום דשנים
שעשוהו פטורין, ונתעורר הקושיא אם כן למה מילה
וקרבנות דוחין שבת הא אפשר לעשותם על ידי שנים

התחזקות במצב הפרנסה

מיר געפינען די וואך אין די סדרה די פרשה ווי
יוסף הצדיק איז אראפגעגאנגען קיין מצרים. שטייט
אין פסוק, "ויוסף הורד מצרימה ויהי ה' את יוסף". אז
מאיז זיך מתבונן אין דעם פסוק קען מען נעמען א
געוואלדיגן חיזוק. מ'זאל זיך אביסל מתבונן זיין
אינעם מצב פון יוסף הצדיק. יוסף הצדיק איז געווען
א בחור בן שבע עשרה שנה, א מושלם בכל המעלות
ומדות, מלא חן, ער איז געווען א בן זקונים, ביי זיין
הייליגן טאטן יעקב אבינו וואס האט אים ליב געהאט
מער פון אלע הייליגע שבטים, כל מה שקיבל משם
ועבר מסר לו, א תלמיד חכם מופלג שאין דוגמתו,
פלוצלינג פאלט ער אראפ "מאגירא רמא לבירא
עמיקתא", לעבד נמכר יוסף, פון איין טאג אויפן
צווייטן ווערט ער פארקויפט פאר א קנעכט אין א
ארץ נכרי, ער קען נישט קיינעם, טומאת מצרים,
ערות הארץ. אז מ'טראכט אריין אינעם מצב פון יוסף
הצדיק ווי ער איז געווען צובראכן ביז גאר, עלנד
אליינס אויף אזא ביטערן שווערן מצב אין א פרעמדע
מקום.

שטייט אבער אין פסוק ויוסף הורד מצרימה,
יוסף איז אראפגעגאנגען קיין מצרים, אין אזא
שווערע ביטערן מצב, דאך איז אבער געווען "ויהי ה'
את יוסף", הו"ה איז דער שם פון מדת הרחמים, ביי
יוסף הצדיק איז אלעס געווען רחמים, דער ביטערער
שווערער מצב איז ביי אים געווען רחמים. וויאזוי דער
אויבערשטער פירט דער וועלט איז גוט, אזוי איז
רחמים וחסדים. דאס איז דער וועג פון א מאמין, פון
אן ערליכען איד, וואס ער גלייבט אז דער הייליגער
באשעפער פירט די וועלט, און מאוד עמקו מחשבותיו,
וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, און ס'האט זיך דאך
טאקע שפעטער איבערצייגט אז פון די אלע זאכן איז
ארויסגעקומען א געוואלדיגע טובה, ווי יוסף הצדיק
אליינס האט געזאגט "כי למחיה שלחני אלקים
לפניכם".

דאס דארפן מיר ארויסלערנען פון די פרשה די
וואך. אידן מאכן מיט שווערע מצבים, ס'איז שווער
מיט פרנסה, אידן האבן לייזער פארלוירן די פרנסה,
מ'האט אויפגעזאגט מענטשן פון די ארבעט, אידן
האבן פארלוירן געלט אויף פארשידענע אופנים,
מ'האט איינגעשטעלט געלט און דאס דערלייגט, ס'איז
זייער שווער, אבער מ'דארף צו געדענקן "ויהי ה' את
יוסף", הו"ה איז רחמים, אין די שווערע מצבים איז
אלעס רחמים וחסדים, מ'דארף גלייבן אין הייליגן
באשעפער, אז דער הייליגער באשעפער פירט דער
וועלט און ער ווייט וואס ס'איז גוט פארן מענטש,
און אלעס איז נאר לטובה.

מתוך דרשה כ"א כסלו תשס"ט

וצריך לומר דהמצוה אחשביה למלאכה, ואם כן אי אפשר
לומר כתיורין הבית יוסף שחילקו שמן שבפך לשמונה
חלקים, שהרי בשבת לא היו יכולים להדליק פחות
מכשיעור, ואי שידליקו שנים, הרי המצוה אחשביה
למלאכה, וצריך לומר שהנס היתה במה שהדולק המנורה
בחצר הקודש כל הלילה, ולכן ועל פתחיו כל מגדים זה נר
חנוכה שאצל הפתח מבחוץ, שהתקינו להדליק אצל
הפסח מבחוץ לפרסם הנס, זכר לנס שנתפרסם לכל
ישראל על ידי שהדליקו בחצר הקודש.

(מתוך דב"ק ליל ז' חנוכה תש"ע ביומא"ג)

מתוך דברות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

**מוצט"ק פרשת וישלח שנת תשע"א לפ"ק
אצל דינער השנתי לטובת מוסדות קרית יואל**

...קרית יואל איז קיעה"ר א גרויס שטעטל, און מען דארף האלטן די שטאט הייליג און זויבער, דער יצה"ר האט נישט פארגעסן פון קרית יואל, ס'איז ביי אים א גרויסע אדרעס, און ער פארלייגט כוחות איבעראל, און אויך אין קרית יואל. דער יצה"ר איז מיט פארשידענע לבושים, און מען דארף לוחם זיין קעגן אים.

מיט עטליכע חדשים צוריק - ביי די יארצייט כ"ו אב - האט מען גערעדט פון דעם ענין וואס איז נוגע קאמפיוטערס, און כוועל ארויסברענגן דער שבח פון קרית יואל, די בית רחל אין קרית יואל איז די איינציגסטע מוסד אין ניו יארק וואס מען לערנט נישט מיט מיידלעך קיין קאמפיוטערס.

ס'איז געווען א אסיפה, און מען האט גערעדט פון דעם ענין אז ס'איז א תרתי דסתרי, יעדער איינער זאגט און מען ווארנט און מען רעדט פון די שעדליכקייט פון קאמפיוטערס, און אין די זעלבע צייט אין די מוסד נעמט מען די גרויסע מיידלעך און מען לערנט זיי אויס ווי אזוי צו ארבעטן אויף קאמפיוטערס, און ס'זענען געקומען אידן זיך באקלאגן אז ס'איז א תרתי דסתרי, דו לערנסט עס אויס, און וואס ווילסטו מען זאל עס נישט נוצן?, האט מען דן געווען דערויף, און מען האט באשלאסן אז אין קרית יואל אין בית רחל וועט מען נישט לערנען מיט מיידלעך קיין קאמפיוטערס, אויב עמיצער וויל דוקא, זאל ער זיך גיין לערנען פריוואט, אבער דער אלגעמיינער מוסד אין סקול לערנט מען נישט קיין קאמפיוטערס.

אין האב געמיינט אז אנדערע מקומות וועלן אונז באלד נאכמאכן, ביז דערווייל זענען מיר נאך די איינציגע, ס'האט אונז נאך קיינער נישט נאכגעמאכט, ווייל קרית יואל איז מיוחד במינו.

לעצטן זומער ווען מען האט גערעדט פון די ענינים, און מען האט גערעדט פון די שעדליכקייט פון האבן קאמפיוטערס אין שטוב, אבער אידן דארפן דאס האבן, דער מסחר האט זיך אזוי אויסגעשטעלט אז אלעס גייט מיט דעם, אבער האבן אין שטוב ווי ס'איז דא קינדער, איז עס שעדליך פאר די ערוואקסענע און ס'איז שעדליך פאר די קינדער. איז מען געזעסן און מען האט דן געווען וואס קען מען דא טון בנוגע דעם ענין, און מען האט

דעמאלטס מחליט געווען אז מען וועט אויפשטעלן א פלאץ וואס וועט זיין מיוחד פאר קאמפיוטערס, ווען איינער דארף האבן פאר זיינע געשעפטן זאל ער האבן א פלאץ דא אין שטאט, אוועק פון שטוב, און מען שטעלט אים עס צו מיט אלע צוגעהערן, אז ווען ער וויל קען ער אהין אריינגיין און זיך ערלעדיגן זיינע געשעפטן וואס ער האט צו מאכן.

מען האט גערעדט דערפון זומער ביי די יארצייט, ס'איז אדורך א פאר חדשים, און כ'קען מעלדן דא ברבים, אז ס'האלט שוין פארן גמר, ס'איז דא דאס פלאץ, מען ברענגט שוין די מעבל און אלע צוגעהערן, ס'וועט אי"ה זיין א פיין מקום פאר ווער עס דארף עס, צו קענען ערלעדיגן דארט די געשעפטן, און דער אייבערשטער זאל העלפן מען זאל האבן הצלחה.

ס'וועט זיין א גרויסע תיקון דא אין די שטאט, און כ'האף אז פון דא וועלן זיך אפערנען אנדערע מקומות און מען וועט עס נאכמאכן, ווייל דער פראבלעם איז א ברענענדיגע פראבלעם, נישט נאר פאר קרית יואל, נאר פאר די גאנצע וועלט.

די תלמוד תורה האט ארויסגעשיקט - פאר אלע עלטערן וואס האבן זייערע קינדער לערנען ביי אונז אין די תלמוד תורה - א צעטל ווי מען דארף אונטערשרייבן אז מען האט נישט קיין קאמפיוטער אין שטוב, אדער אז מען האט און מען נעמט עס ארויס, מען האט געגעבן א געלעגנהייט פאר ווער ס'האט און דארף עס לצורך פרנסה אדער אנדערע ענינים, ער זאל עס קענען מסדר זיין אויף די נייע מקום.

בערך 1800 משפחות האבן קינדער ביי אונז אין מוסד, מען האט ארויסגעשיקט דעם צעטל פאר אלע עלטערן, כמעט אלע האבן געענטפערט, ס'האלט ביי בערך 100 משפחות וואס האבן נאכנישט געענטפערט, דאס הייסט אז די אלע ביז בערך 100 משפחות, האבן אלע געענטפערט, אדער אז זיי האבן נישט, אדער אז זיי האבן שוין מסדר געווען נישט צו האבן, און די איבריגע איז פון די איז דא א טייל וואס האבן פשוט זיך נישט גענומען די מי צו ענטפערן, צו די אנדערע דארף מען זיך אראפזעצן, אז ווער ש'שיקט א קינד ביי אונז אין מוסד, דארף וויסן כי עס קדוש אתה לה' אלוקיך.

ווייל איך דא זאגן בקיצור, א קאמפיוטער דאס איז מאנהעטן, ווער ס'האט א קאמפיוטער אין שטוב האט אהיימגעברענגט מאנהעטן אין די גאנצע טומאה פון מאנהעטן צו זיך אהיים, און מיט דעם פיטערט ער זיין ווייב זיינע זון און זיינע טעכטער, די שעדליכקייט האט קיין שיעור נישט, הן פאר קליין און הן פאר גרויס, ווער ס'האט עס זאל וויסן אזוי, ער וואוינט אין מאנהעטן, זיינע מחשבות זענען מאנהעטן, ער טראגט זיינע קינדער צו טעגליך צו וועכנטליך קיין מאנהעטן, אפילו ווען ער איז נישט אינדערהיים, און ער מיינט אז ס'איז פארשלאסן, ס'פאלט אים גארנישט ביי אז זיינע קינדער זענען סאך קלוגער פון אים, זיי זענען יונגער, ער איז קלוגער פון זיין טאטע, און זיינע קינדער זענען קלוגער פון אים, זיי שפילן אים אויס און האבן א צוטריט, זיי ווייסן ווי אזוי מען קריכט אריין ווען ער איז נישט אינדערהיים, און זיי געפונען זיך דעמאלטס אין מאנהעטן, דער סם איז בגשמיות און כל שכן ברוחניות.

ווייל איך זאגן פאר די איבערגעבליבענע משפחות, רוב משפחות וואס וואוינען אין קרית יואל - איך רעד פון די וואס האבן די קינדער ביי אונז אין מוסד - זיי האבן זיך ארויסגעצויגן אהער און זענען געקומען וואוינען דא, ווייל זיי ווילן נישט וואוינען אין מאנהעטן, און זיי ווילן נישט אז זייערע קינדער זאלן זיך חבר'ן מיט קינדער פון מאנהעטן, ממילא וועט די הנהלת התלמוד תורה גיין מיטן גאנצן חומר, ווייל מיטן אייבערשטענס הילף אין אונזער מוסד וועט נישט זיין קיין קינדער פון מאנהעטן הייזער.

ס'איז לעצטנס ארויסגעגאנגען קינדער פון אונזער מוסד, א פאר פון די מאנהעטן קינדער זענען ארויסגעגאנגען פון אונזער מוסד, און זיי זענען געגאנגען ערגעץ אנדערש, און אונז מאך מיר אויף זיי א ברוך שפטרני.

דער אייבערשטער זאל העלפן אז אונז זאל מיר קענען מגדל זיין אונזערע קינדער מיט הצלחה לתורה ויראת שמים און מדות טובות, הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו. דער אייבערשטער זאל העלפן ס'זאל זיין א בחינה פון סור מרע ועשה טוב, מען זאל קענען שטייגן אין די מדרגות אין תורה און אין עבודת ה'.

דקרית יואל

דקהל יטב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

מבצר הכוללים

תורה ויראה דרבינו יואל

נתייסדה ע"י כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקלה"ה

חנוכה

איז א ענין און א סגולה צו שטיצן

לומדי תורה

ווי עס איז מבואר אין די ספרי קודש

דעריבער נעמט א חלק און שטיצט דעם הייליגן

"מבצר הכוללים קרית יואל"

ווי עס זענען זיך ממית באהלה של תורה

500 חברי ורבני הכוללים שליט"א

נר מצוה ותורה אור

HISACHDES AVREICHEM

Congregation Yetev Lev

16 Garfield Rd. #102

Tel. (845) 783-3106 Fax. (845) 230-8677

התאחדות אברכים

דקהל יטב לב דסאטמאר

קרית יואל

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שיר השירים אשר לשלמ"ה!

בשם כל הקהל הקודש הזה קול ברכה נרימה, בשפה ברורה ונעימה, ברכת מזל טבא וגדיא יאה, בשמחה עילאה, לראש משביר, יגדיל תורה ויאדיר, כבוד ידידינו הרבני החשוב הנגיד, לכבוד התורה נפשו חמדי, רחים ומוקיר רבנו, ואיהו גופא חד מנהון, שלמ"ה שמו ושלמ"ה משנתו, גומל צדקה וחסד בצדקתו, בריח התיכון לכל דבר שבקדושה בחצרות קדשינו, תהלתו בקהל עדתינו, זר"ע קוד"ש מחצבתו, כבוד שמו תהלתו, ה"ה

הרב החסיד מו"ה שלמה משה הלוי קלאגסברוין שליט"א

מש"ה הוא הגבר זכה וזיכה את הרבים בהיות

פטרון שיעורי תורה

של הני ארבעה שיעורי תורה בתוכינו אשר לו חלק כחלק בזכות לימוד התורה דרבים, ואלו הן:
שיעור ע"י הרה"ג ר' שמעון זאב מייזליש שליט"א - שיעור ע"י הר"ר דוד פערל שליט"א
שיעור ע"י הר"ר עמרם כהן שליט"א - ושיעור ע"י הר"ר הערשל גאלדבערגער שליט"א

לרגל שמחה הכפולה במעונו למז"ט

שמחת נישואי נכדתו - בת בנו הרה"ח ר' ידידי' הלוי הי"ו • ושמחת נישואי נכדו - בן בנו הרה"ח ר' יושע הלוי הי"ו

זכות החזקת לימוד תורה דרבים יעמוד בעדו ובעד ביתו לראות רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח בטוב ובנעימים, כה יתן ה' וכה יוסיף רב ברכות כל הימים, מתוך שובע שמחות בלב תמים, עדי נזכה בקרוב לתשועת עולמים.

המברכים ברגשי הערצה בשם כל הקהל הקודש

הנהלת התאחדות אברכים

ביום א' הבעל"ט מתחילין מס' פסחים בחבורת "יסודי התורה"

מלחמת היצר על ידי לימוד התורה באשמורת הבוקר

בריש מס' פסחים, אור לארבעה עשר צודקין את החמץ לאור הכר. יתצאר ע"ד הרמז, צהקדם דצרי החיד"א צהגדת שמחת הרגל (לימוד א') לפרש מאמרם ז"ל (פסחים ה:) אין ציעור חמץ אלא שריפה, כי חמץ רמז ליצר הרע, והוא שאור שצעיסה, ולריך האדם לגרש אותו מעליו לגמרי. והנה אמרו רז"ל (קידושין ג:) צראתי יצר הרע צראתי לו תורה תכלין, וכיון שהצורא יתצרך לא מצא תיקון ליצר הרע אלא התורה, אם כן ודאי שצלעדי התורה לא צטיל. ומצואר בגמרא (תענית ז.) שהתורה נמשלת לאש. וזה שאמרו אין ציעור חמץ אלא שריפה, כי לא משכחת ציעור יצר הרע אלא לשורפו באש התורה, עכ"ד ודפח"ח.

אמנם שנו חכמים (אבות פ"ו מ"ה) כי אחד מן הדברים שהתורה נקנית צהס הוא מיעוט שינה. וי"ל העעס צזה, דכנה מודעת זאת כי יסוד הקדושה ושורש העברה הוא שמירת עינים, ויתכן שעל ידי שהאדם מנדד שינה מעיניו כדי ללמוד תורה, וזה לתקן פגם עיניו, ועל ידי זה וזה לכתרה של תורה, ולקנות עכרה צנפשו, והיא העלה היעולה ביותר לכזוש ולנלח את היצ"ח, שינדד שינה מעינו ויקצע עתים לתורה באשמורת צבוקר שעל ידי זה נפשו מזדככת ועיניו מתקדשות, והיא שמירה מעולה לכל היום כולו להנלל ממכשול חטא ועון.

ודבר זה הורו לנו חז"ל צדצריהם אור לארבעה עשר צודקין את החמץ, משציתין את היצר הרע על ידי עסק התורה, לאור הכר דוקא, היינו באשמורת הבוקר השכם בעוד ל"ל כשצריכים עוד להשתמש באור הכר טרם שהאיר היום, אז הזמן המוכשר ביותר לקנות טהרה בנפשו ולהתגבר על היצר הרע על ידי לימוד התורה באשמורת הבוקר.

הגדה בריך משה עמוד יט

בשצילי הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועד לחכמים" שע"י מבצר הכוללים קרית יואל והיו למראה עיניו של הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א

מי שאינו בביתו בליל חנוכה באיזה מקום ידליק

שם, אבל אינו יכול להדליק נר חנוכה בבית שאינו דר שם כלל, וע"כ אדם שהוא רחוק מביתו כשמוגיע זמן צאת החוכבים, ויודע שיוגיע לביתו מאוחר בלילה [מזמן שצריך לעשות דעליווער'ס בעיר אחרת עד זמן מאוחר בלילה ואח"כ ישוב לביתו] אינו יכול ליכנס לבית אביו או קרובו כדי להדליק שם נרות חנוכה מכיון שאינו דר שם כלל, אלא ידליק כשישוב לביתו.

ה) אשה שיודעת שבעלה יגיע לביתו קודם חצות יש לה להמתין עליו, ואם בעלה לא יגיע עד אחר חצות אינה צריכה להמתין עליו, ויכולה להדליק בזמנו, ועי"ז יפטרו כל בני ביתה, והבעל יכין שאינו רוצה לצאת בהדלקתה, וכשיבא לביתו אם מגיע לביתו קודם חצות יכול להדליק בברכה אף שמוצא כל ב"ב ישנים, אבל אם בא לביתו אחר חצות, או הדיון כך, אם אחד מב"ב עדיין ער יכול להדליק בברכה עד עלות השחר, אבל אם מוצא שכולם ישנים ידליק בלי ברכה, ונכון שיקיץ עכ"פ אחד מהם כדי שיוכל להדליק בברכה, ואם אי אפשר להקיץ שום אחד מהם, ידליק בלי ברכה, [ומנהג העולם לברך אף בכה"ג, ויש להם על מה לסמוך].

ו) אדם שנוסע כל הלילה ויודע שלא יבא לביתו עד לאחר עלות השחר, יכול להדליק נר חנוכה עם ברכה בתוך הקא"ר או הטרא"ק שלו, מכיון שבבליזה זה אין לו בית אחר נחשב הקא"ר או הטרא"ק כביתו ויכול להדליק שם נר חנוכה.

א) מצות נר חנוכה הוא איש וביתו, והיינו שהאיש ידליק בתוך ביתו, וע"כ כתבו הפוסקים שמי שאין לו בית אינו יכול להדליק נר חנוכה, ומזן הנוסע בספינה שאין לו גג [שבכה"ג לא נקרא בית] אינו מודליק נר חנוכה, [ובספינה או קא"ר שיש לו גג יכולין להדליק, עי' לקמן סיף ו'].

מי שמתעכב בהאטע"ל בימי חנוכה

ב) וזו שנוסע מביתו להאטע"ל לצורך פרנסה וכדומה, או ידליק בהאטע"ל אפילו אם יהי' שם רק לילה אחד, דמכיון שעכשיו דר שם נעשה כביתו, וכן כשמתאכנס בדירת חבירו על לילה אחד, ג"כ ידליק שם דנעשה כביתו.

ג) ואף כשאשתו נשארת בביתו, והוא שוהה יחידי בהאטע"ל או בבית חבירו, ואשתו מודלקת בביתו, אעפ"כ המנהג שהבעל מודליק בעצמו בהאטע"ל או בבית חבירו, ויכין שאינו רוצה לצאת ידי חובתו במה שאשתו מודלקת עליו בביתו, ואז יכול להדליק בעצמו ולברך עליו, [ובכה"ג יש לזהר להדליק קודם חצות], ומו"מ אף אשתו צריכה להדליק בביתו, ואינה נפטרת במה שבעלה מודליק בהאטע"ל, שעיקר המצוה מוטלת על מי שהוא בתוך הבית.

מי שהוא בדרך בליל חנוכה

ד) וזהו דוקא לגבי בית שיש איזה שייכות עמו [כמו בהאטע"ל שעכשיו דר שם]

כ"כ הח"ס: (מס' סוכה פ"ג מ"ז ע"א ד"ה הרואה) דמהא טעמא תקנו ברכת הרואה על נר חנוכה, ולא תקנו ברכת הרואה על מצות לולב וסוכה, משום דיש אנשים שאין להם בתים, ואין בידם לקיים המצוה, וע"כ תקנו ברכת הרואה [ועי"ש שהקשו ע"ז דא"כ גם במוזח יהי' ברכת הרואה למי שאין לו בית, ועי"ש עוד תירוצים], והובא באבודרהם בהל' חנוכה (וכן המג"א סי' תרע"ז סק"א צ"ח לוח"ט וז"ע), וכ"כ ברבי"ש (סי' ק"א) דהש"ן אינו יוצא במה שמדליק נר חנוכה בבליה"ג, משום דמצוה נר חנוכה הוא איש וביתו, והובא בגרי"א (סי' תרע"א סק"ב) ומשנה ברורה (סי' תרע"א סקמ"ה) וע"ש בשע"צ (וכן מבאר בב"י סי' תרע"א על סיף ד') שתקנו להדליק בביתו כ"כ מפני האחרים שאין להם בית להדליק בו, ושכן כתב ה"ח עי"ש, וטעם זה הובא בלבוש (סי' תרע"א ס"ח בהג"ה), וע"ע בהערה שלא"ח מדרין זה.

ב) בגמ' (שבת כג.) מבואר שמי שרואה נר חנוכה [שארם אחר הדליק] מברך ברכת שעשה נסים [וביום הראשון מברך שהחיות] וכתבו רש"י והרא"ש שה"ח והמדרש (הובא בב"י לסי' תרע"ז סיף ג') דלא דוקא ברכה זו אלא למי שאינו מודליק נר חנוכה [כ"כ המהר"ל בספינה ורואה נרות בעיר ע"ש, ובאר המהר"ש (ח"ד סי' קמ"ז) שהטעם שאינו יכול להדליק על הספינה הוא משום שהספינה פתוחה בלא קירי והרחק מנשם שם, ואינו בנדר בית כלל ע"ש].

ג) ע"ש בשרי"ע (סי' תרע"ז סיף א') דאכסנאי משתתף בפרטתו ובמג"א שם (בסק"ג) מבאר מהמרי"ו ומהר"ל דהאינא שמדליק בפינים, אין משתתף בפרטתו אלא מודליק בעצמו, ואע"פ שהמג"א מסיים דהוה דוקא כשאוכל בחדר בפני"ע, כבר כתב הא"י (בסי' תרע"ז סק"א) דמהמרי"ו ומהר"ל קאי אף כשאין לו חדר בפני"ע, ואף כשהוא נשיר ומדליק עליו בביתו, וכ"כ ה"ח החיים והמשגיב (בסוף סק"ג וסק"ז, ובשע"צ סק"ק).

ד) נ"ל בשם שפשוטו לילה אחד בהאטע"ל ה"א אכסנאי, כן יוצא מ"ט (סק"ב) דאכסנאי ששוכב במקום האמילא מוקרי אכסנאי, ומוכח דאפילו בלילה אחד מ"ט ע"ש, [וע' בבב"ל ד"ה במקום] שנובא מהפ"ח שהדר אצל אביו בח' ימי חנוכה ואוכל וישן שם, מודליק בדירת אביו ע"ש, לא בא לאפוקי דלילה אחד לא סגי, אלא דמעשה שהי' כך ע"ש, וכ"כ בספר חובת הבר (בהל' חנוכה פ"א הערה ג"ז) עי"ש, [וכן מבאר במהר"ש (ח"ד סי' קמ"ז) שהו"א בהערה ב', שהטעם בבא"ן כל הלילה, נעשה הבא"ן ביתו ומדליק שם ע"ש, וכ"כ הערוך השלחן (סי' תרע"ז סוף ס"ה) ע"ש].

ה) נ"ל בשם המהר"ל ומהר"ו ושאר אחרונים, ועוד טעם שיש להחמיר ולהחליט אף ששל פ' עיקר הדיון יוצא במה שמדליק עליו בביתו, דהא דעת הרבה פוסקים סוברים שצריך להדליק ולברך משום חובת ראייה שיוכל להודות להשם, וע"ע בהערה שאחר זה.

ו) הגה"צ הדומ"ץ שליט"א בתשובה (עדיין בכת') מבאר שאף שנראה קצת מדברי מהר"ש הג"ל דרש"י לאדם בלעצמו חייב מן הדין להדליק שם, ואינו יוצא במה שהדליק עליו בביתו, מ"מ אינו מוכרח בדבריו דיש לומר דמדייר באש שאין מודליק עליו בביתו, או י"ל דמדייר במי שרוצה להיות מן המהדרין וכנ"ל, וגם דעתו דאנו מחויבים בעיקר הדיון.

ז) כ"כ בשרי"ע ורמ"א (סי' תרע"ז סיף ג'), ואע"פ שהמשגיב (סק"ט) כתב בשם השל"ה (מסכת תמיד פ"ק נר מצוה אות ה') שאין להקל בברכות, וע"כ חיות שיש הסוברים שלא יברך ע"ז, ה"ר למועז הברכה מאחר, או ידליק זמן מה קודם שאשמו מודליק בביתו ע"ש, מ"מ כתבו בפנים שיברך בסתמא, וכדעת הרמ"א, שכן פסק ה"ח (סק"א) – ע"ש באריכות (ומג"א סק"ט) וא"ר (סק"ד) ודח"ח עי"ש, וכמדומה שכן חמנהג, [והרצוה להחמיר כדעת השל"ה] ומשגיב ידליק לפני אשתו.

ח) וברוך אגב כשהוא בן להאטע"ל של גוים שליכא מוזהר על הפתח, צריך להדליק הנר חנוכה בימינו של הפתח, כמבאר בשרי"ע (סימן תרע"א סיף ד'), והטעם כתבו האחרונים דכל מידי דמצוה ימין עדיף, ועוד דאיכא פרסומי ניסא טפי שיהלך פניו לצד ימין.

ט) כמ"ש לקמן (הערה י"א) דעת רוב פוסקים שאם מודליק במקום שאין שם שום אחד מב"ב אין לברך על הדלקת אחר חצות, ושם יתבאר שהמקיל לברך אף אחר חצות יש לו על מה לסמוך.

י) והו' לשון התרומת הדשן, והובא במשגיב (סי' תרע"ז שע"צ סק"ד), וכן מבאר במשגיב (סי' ס"ק ט"ו) שהאשה יכולה להדליק בביתה אף לאחר שהבעל הדליק באכסנאי שלו, והבעל אינו פוטר ע"ש, וע"ע בבאר ה"ח (בסי' תרע"ה ס"ג ד"ה אשה) מ"ש בענין זה.

יא) ט"ז (סי' תרע"ז סק"ב) ובשבוט העל"ט יתבאר עוד.

יב) כ"כ בברכת הבית (שער ג"ד סיף ו') דעד חצות יש לה להמתין על בעלה דהוא עיקר הבית ומצוה בו יותר, אכן אם היא מספקת שאפשר שלא יגיע בעלה לביתו עד חצות אין לה להמתין דאין ספק מוציא מידי דר"א ע"ש.

יג) ואףשלא ידליק חצי שנה בלילה אעפ"כ יכול לברך, כ"כ בחידושי מהר"א (על שרי"ע סי' תרע"ב) ובשב"ל (ח"ח סי' קמ"ז).

יד) הגה' דעת מהר"ב (סי' תרע"ב סיף ג') שברביע"ב יכולין להדליק כל הלילה, אכן המג"א (סי' פ"ה) הביא שהש"ל (סי' פ"ה) חולק דדוקא עד חצות יכולין להדליק, [נדע זמן זה עדיין יש קצת פירוטמי ניסא דמקצת ב"א נעורים עד חצות], אבל אחר חצות אין לברך, ואח"כ הביא המג"א דהג"מ כתב שכל זמן שבני הבית נעורים יכולין להדליק בברכה, וסיים המג"א דכן נ"ל להורות אבל אם ישנים אין לברך עליהם עכ"ל, וכ"פ האחרונים [א"ר (סק"ק) ודרך החיים וחי' אדם (כלל ק"ד דין י"ט) ומשגיב (סי' י"א)] דכשנ"ב ישנים אין לברך. ומסתמית לשון המג"א נראה דש"ל לגמרי כדעת הג"מ ויש בו קולא וחומרא נגד דעת רש"י, קולא דכל זמן שבני הבית נעורים יכולין להדליק בברכה אף לאחר חצות, וחומרא דאם ב"ב ישנים אין לברך אף קודם חצות, אכן בספר ברכת הבית (שער ג"ד דין ט"ז) כתב להקל דקודם חצות יכולין להקל להדליק בברכה אף שב"ב ישנים וכדעת רש"י, וכתב שגם דעת המג"א כן שרק לאחר חצות יש נפק"מ אי ב"ב נעורים או לא, וכן חתמו בפנים להקל בזה [ונבאר דיש מקילין גם אחר חצות כדלהלן].

טו) בספר חמ"ד משה ה"ד בשער הציון (סימן תרע"ב ס"ק י"ז) דקשה דלפי דברי המגן אברהם אם יהיה אדם במקום שאין שם ב"ב צריך להדליק בלא ברכה, ולא ראו זהו בפוסקים, ואורכה השלטו גבורים כתב בשם ר"א דאף אם הוא בין הנכרים לבדו צריך להדליק, ומשעם מדכתב כן בפשיטות, שידליק בברכה, וע"כ חולק על הג"מ והמג"א וכתב דלכתחילה יקין ב' א"ג מהם וידליק, ואם אי אפשר להקיצם, מכל מקום ידליק ויברך ע"ש, אכן דעת הפוסקים כהמג"א כנ"ל ומה שהקשה הח"מ כבר תירץ הגב"י בחידושי מהר"א (על מג"א סי' תרע"ב סק"ק) דלא קשה מידי דמי שמדליק בזמנו והיינו עד שתכלה רגל מן השוק או א"צ לב"ב דאף מי שדר יחידי תקנו כחז"ל להדליק, אבל מי שרוצה להדליק אחר זמן או צריך דוקא לב"ב שיהיו שם כדי לפרסם הגם הדר ביחידות אין לברך, או, ולפ"מ ל"עיל בשם ברכת הבית דעת המג"א להקל קודם חצות דהוי כמדליק בזמנו עדיין שם בזמן הקצא פרסומי ניסא ומותר לברך אף כשאין שם ב"ב אבל אחר חצות אין לברך קודם חצות, אכן בספר אהלך באמיתך (לכלל בצל החכמה – פק"ל ל"ט סיף ה'), וכ"פ הגה"צ הדומ"ץ שליט"א.

טז) כ"כ השער הציון (סימן תרע"ב ס"ק י"ז) דאף שספק בברכות להקל וע"כ אין לברך, מכל מקום מי שרוצה לנהוג כוונתו [הח"מ הג"ל] אין מוחין בידו.

יז) כן מבאר במהר"ש (ח"ד סי' קמ"ז) שהטעם בבא"ן כל הלילה, נעשה הבא"ן ביתו ומדליק שם ע"ש, וכ"כ הערוך השלחן (סי' תרע"ז סוף ס"ה) דיכול להדליק שם ולברך ע"ש. אכן מסתבר שהמקום שמדליק שם ע"כ צריך להיות כשיעור דה"י והיינו גבוה י' ורחב דע"ז וכ"כ בספר אהלך באמיתך (לכלל בצל החכמה – פק"ל ל"ט סיף ה'), וכ"פ הגה"צ הדומ"ץ שליט"א.

הנוסע על ערעפלא"ן בלילי חנוכה

(ז) מי שנודמן לו שבאחד מלילות של חנוכה צריך לנסוע על ערעפלא"ן, וכידוע שאי אפשר להדליק שם נרות בזמנינו, על כן מן הראוי להשתדל מאוד לסדר הנסיעה באופן שיוכל להדליק בתוך ביתו קודם שיוצא לדרך, ובשעת הדחק סגי לסדר שיוכל להדליק בביתו מפלג המנחה ואילך¹⁷, ובכח"ג יניח שמן כ"ב עד שהנר ידלק חצי שעה אחר צאתו¹⁸.

(ח) ואם אי אפשר לסדר להדליק בביתו מפני שצריך לצאת מביתו מבעורי, יכול להדליק בתוך הקא"ר המנהיגו להעירפארט¹⁹, ונכון שיאכל סעודת הערב [נאכטמאל] בתוך הקא"ר²⁰.

(ט) ואם אי אפשר להדליק בתוך הקא"ר המנהיגו להעירפארט²¹, יכין שרוצה לצאת חובת הדלקה ע"י שמדליקין עליו בביתו, וכדי לצאת הפוסקים דס"ל דהייב להדליק בשביל שיראה נרות חנוכה, יש להדליק בתוך העירפארט²² [במקום שמניחין להדליק שם נרות] בלי ברכה²³, ואם הוא במקום שמשוער שהממונים יצאו לכבותו בתוך החצי שעה, אעפ"י ידליק ויכבדו כשיצאו לו לכבותו²⁴, [וכמובן שצריך לעשותן בדעת שלא יהי' ח"ו חילול השם].

הדלקת נר חנוכה בבית החולים [שפיטאל]

(א) חולה המתעכב בבית החולים [שפיטאל] וכידוע שאין מניחין להדליק שם נרות, מ"מ יוצא מצות הדלקת נר חנוכה ע"י שמדליקין עליו בביתו²⁵.

(א) אברך או בחור המשמשין לחולה בבית החולים [שפיטאל] נכון לסדר שיחזור לביתו למקצת הלילה כדי להדליק שם נר חנוכה, ואם אי אפשר לו לחזור [שצריך לשמש החולה כל הלילה] ישתדל עכ"פ לילך למקום קרוב לבית החולים להדליק שם, [כגון בדירת של חברת ביקור חולים וכדומה], ויאכל שם סעודת הערב [נאכטמאל], ואז נחשב בית ההוא כביתו לאכילה לילה זו, ויכול להדליק שם בברכה²⁶.

(ב) אשה או בתולה המשמשין לחולה בבית החולים [שפיטאל] אינם צריכין להחזיר לביתה מכיון שבלא"ה המנהג שאינם מדליקין נרות בעצמם אלא יוצאים חיונם בהדלקת הבעל או האב²⁷, וגם בבית החולים המה יוצאים ע"י הדלקת הבעל או האב בביתם²⁸, אכן אף שכבר יצאו חובת הדלקה, מ"מ נכון שישתדלו לראות באיזה מקום סמוך לבית החולים האין שמדליקין נרות חנוכה ולשמוע הברכות כדי לקיים מצות ראיית נר חנוכה והודאה להשם יתברך על הנסים²⁹.

¹⁷ שו"ע (סי' תרע"ב ס"א) שאם הוא טרוד יכול להקדים מפלג המנחה ולמעה, וכ"פ החי"א (כלל קנ"ד סין י"ח) וקיצושו"ע (סי' קל"ט סעיף י') ומשנ"ב (תרע"ב בשעה"צ סק"ה) בשם הברכי יוסף.

¹⁸ שו"ע שם.

¹⁹ כנ"ל בהערה י"א בשם המהרש"ם ועורה"ש, ואף שאין הקא"ר שלו ששכר טעקס"י, מ"מ כיון ששילם בעד הנסיעה הוי ליה כמי ששכר בית לישן ולאכול שם, וכמ"ש המהרש"ם שם, אכן מכיון שהפוסקים הנ"ל מיידי באדם המתעכב בבא"ן כל הלילה, משא"כ כאן אינו שוהה בהקא"ר רק לאיזה זמן, יש להסתפק שמא באופן כזה אינו נחשב כביתו דאין מקום שינה ואכילה, על כן כתבנו שכוון שיאכל שם ועי"ז יהיה נחשב כמקום אכילתו לילה זו. וזאת לדעת כי דינים אלו הם דוקא כששכר לומר ותן טל ומטר בימות החורף, כי הטעם שצריך לחזור כששכר, הוא משום שצריך לבקש על מטר כי הוא דבר הצריך לעולם, וע"כ מועיל כשמבקש בברכת שומע תפלה, אבל אם בימות הקיץ שכר ואמר ותן טל ומטר תחת ותן ברכה [או שכר ואמר משיב הרוח ומוריד הגשם תחת מוריד הטל], אינו מועיל שיאמרנה בשומע תפלה, כי ההם הטעם שצריך לחזור הוא משום שהזכיר דבר קללה בתפלתו [כי גשמים בימות החמה הם קללה] וע"כ אינו מועיל מה שאומר ותן ברכה בשומע תפלה, כי צריך לעקור אמירתו, וע"כ הדינים חמורים יותר, ועוד חזון למועד לבאר דיניהם בזמננו א"ה.

²⁰ שו"ע (סי' ק"ח).

²¹ ע' בשע"ת (סי' ק"ח סוסק"י) בשם שו"ת זרע אמת לגבי שכר לומר יעלה ויבא מנחה של ער"ש כשהי' ר"ח רק ביום ו', שלא יחזור להתפלל ערבית של שבת שתי פעמים כיון שאינו אומר אז יעלה ויבא, ובכח"ג צריך לכרוך לנדרבה כדאיתא שם בשו"ע (סעיף י"א), ובשבת אין מתפללין נדרבה עכ"ד, וכ"פ המשנ"ב (סקל"ו).

²² נראה מהמהרש"ם (ח"ד סי' קמ"ו) דרך כששכר המקום על הבא"ן יכול להדליק ולברך, וכבר הקשה בספר חובת הדר (פ"ב סי' ל"ט) דמהפוסקים נראה דאכסאני יכול לברך אף שלא שכר מקום ההוא, והגה"צ הדומ"ץ שליט"א בתשובה (עדיין כתי"י) כתב ליישב דעת המהרש"ם ויש לחלק דאם המקום שמתאכסן שם הוא בית גמור או גם המהרש"ם יודה דיכול לברך שם אף שלא שכר מקום ההוא, וסגי מה שהעב"ה נתן לו רשות לאכול ולישן שם, אבל מקום שאינו מיוחד לדור שם בקביעות כבית גמור לאכילה ולשינת קבע או צריך להשכיר המקום כדי שיוכל לברך שצריך להיות בית שלו, ובלא"ה אפשר דדינו כמדליק ברחוב, דא"א לברך כמ"ש הטו"ז (סי' תרע"ז סק"ב), ולפ"ז עירפארט ששם פשוט שאינו כבית גמור, וע"כ כיון שלא השכיר מקום ההוא יותר טוב לכרוך לצאת חובתו במה שמדליקין עליו בביתו, אלא מכיון שדעת הרבה פוסקים שמחוייבים להדליק ולברך גם כשמדליקין עליו בביתו כדי לצאת חובת ראייה והודאה, ע"כ יש להדליק בתוך העירפארט בלי ברכה, עכ"ד תשובת הגה"צ הדומ"ץ שליט"א, ומוטב להדליק שם רק נר אחד קטן [טעויות"ל ליכ"ט] שלא יקסידו הממונים, דמוטב שלא להיות מהמהדרין ולקיים עיקר המצוה משלא יראה נר חנוכה כלל, וכ"כ מי שאין מדליקין עליו בביתו שמחוייב מדינא להדליק שם, כ"כ הערוך השולחן (סימן תרע"ז סעיף ה').

²³ אף שדעת רוב הפוסקים דכחבה במזיד זקוק לה, מ"מ הרי י"א שאין זקוק לה, ובפרט שיש היש מקילין שבמג"א (סי' תרע"ב סק"ג), שדעתם כי עכשיו שמדליקין בפנים א"צ שיעור גם אם בזמן שהדליקו בחוץ היו צריכין שיעור ע"ש, ע"כ ס"ל דעכשיו אפי' ככתבה במזיד אין זקוק לה, וכ"כ בשו"ת בצל החכמה (חלק ד' סימן קל"ז) לענין הדלקה בתוך ערעפלא"ן, והביא שכן כתב בס' זכר עשות (מערכת החי"ת אות כ"ז) שם ס' המדרש וההלכה שנשאל באחד ששיבחו בין הגוים באופן שאינו יכול להדליק נ"ח שיעור זמנה, והעלה שירידק אף שיכבנה תיכף ומיד אבל לא יברך ע"ש, וכאן בלא"ה אין לברך וכמו שנתבאר.

²⁴ לא מבעיא איש או אשה שהבעל או אחד מהב"ב מדליק עליו בביתו דנפטר חובת הדלקה, אלא אפילו בחור או בתולה שאביהם מדליק בביתם ג"כ נפטרים ע"י הדלקתו מכיון שהם סומכין בבית זה תמיד בקביעות, אף שעתה אינם בתוך ביתם, כ"כ בספר ברכת הבית (שער נ"ד שער בינה ס"ק ט"ו), וכ"פ הגה"צ הדומ"ץ שליט"א, מ"מ כדי לצאת דעת הפוסקים שאף שכבר יצא חובת הדלקה אעפ"כ צריך להדליק ולברך יראה עכ"פ להדליק עלעקטעריק מנורה בלי ברכה ואף שדעת רוב פוסקים שאי אפשר לצאת ולברך בנרות אלו, ע"י בשו"ת בית יצחק (יוד"ס סי' ק"כ), ושו"ת מהרש"ג (ח"ב סי' ק"י), ושו"ת לבוש מרדכי (ח"ג סימן נ"ט) וכ"פ הכף החיים (סי' תרע"ז ס"ק יט), וע"ז בספר שער המצוות בהלכה על הקיצושו"ע (סימן קל"ט סק"ה), מ"מ כיון דיש פוסקים דלא בריא ליהו לאיסורא רק כתבו שלא ידליק בברכה ע"כ במקום שא"א להדליק נכון להדליק מנורה כזה, ובפרט אלמנא או אלמנא שאין מדליקין עליהם בביתם יש להחמיר להדליק עלעקטעריק מנורה בלי ברכה.

²⁵ כנ"ל בסעיף ח', ואינו דומה לעירפארט שכתבנו לעיל שאין לברך, דדירת ביקור חולים נעשית ללאכילה ולשינה ודוק.

²⁶ ויתבאר בשבוע הבעל"ט.

²⁷ ובנ"ל בהערה י"ט.

²⁸ ואם קשה לה לחזור לראות הדלקת נרות חנוכה מאיש אחר, יכולין להקל דסגי בראיית עלעקטעריק מנורה של החולה, דדעת הרבה ראשונים דליכא חובת ראייה כשיצא כבר חובת הדלקה (וכ"פ הטו"ז והמג"א סי' תרע"ו) ובפרט שהיא עוסקת במצוה שממשלת להחולה.

עו באקונט
אדער
איסצילידיע דעם
**רבי מאיר
בעל הנס
פושקע**
רובט:

**1-888
REB-MEIR**
7 3 2 - 6 3 4 7

די ווערטער

אלקא דמאיר עננו

זענען געווען דאס מערסטע באנוצט דורך אידן אין אלע דורות

